

سطری برسنگے

(نقد حال ماست)

نکاحی به اشعار نوشته شده برسنگ مزارها

احمد باوند سواد کوھی

سرشناسه : باوند سوادکوهی، احمد، ۱۳۵۲ -
 عنوان و نام پدیدآور : سطرې بر سنگی: (نقد حال ماست): نگاهی به اشعار نوشته شده بر سنگ مزارها/
 احمد باوندسوادکوهی.
 مشخصات نشر : تهران: رسانش نوین، ۱۳۹۲.
 مشخصات ظاهری : ۱۶۰ ص.: مصور.
 شابک : 978-600-6826-49-3
 وضعیت فهرست نویسی : فیا
 یادداشت : کتابنامه.
 عنوان دیگر : نگاهی به اشعار نوشته شده بر سنگ مزارها.
 موضوع : سنگ قبر -- ایران
 موضوع : آرامگاه‌ها -- ایران -- تحقیق
 موضوع : شعر فارسی -- مجموعه‌ها
 رده بندی کنگره : ۱۳۹۲ ۲۹۷۲/۹۷۲ NB1۷۹۲
 رده بندی دهی : ۷۲-۹۵۵
 شماره کتبشناسی ملی : ۲۱۵۹۰۹۲

بهار شمالی، شکیما، شیرازی، پلاک ۷، واحد ۳.
 تلفن: ۹۱۳۱ ۹۱۳۰ ۹۱۱۲۰۰، تلفکس: ۷۷۵۲۰۵۳۶، rasanesh.pub@gmail.com

سطرې بر سنگی (نقد حال ماست)

نگاهی به اشعار نوشته شده بر سنگ مزارها

احمد باوند سوادکوهی

ویراستار: نعمت‌الله کاظمی فرامرزی

طرح جلد و صفحه‌آرایی: علیرضا علی‌نژاد

عکس پشت جلد: مهندس علی‌اصغر نظری پورکایی

حروف‌نگاری: حکمت رایانه

لیتوگرافی: فیلم گرافیک

چاپ: متین

صحافی: ولیعصر

چاپ اول، تهران، ۱۳۹۲

شمارگان: ۱۱۰۰ نسخه

شابک: ۳ - ۴۹ - ۶۸۲۶ - ۶۰۰ - ۹۷۸

چاپ نخست این کتاب با حمایت مهندس مسعود ضیایی مدیر شرکت اسپهبد خورشید منتشر شده است.
 تلفن مرکز پخش: ۰۹۳۳۶۸۰۵۲۱۳ - ۰۲۲۰۸۴۹۱ - ۰۱۲۳

قیمت ۷۰۰۰ تومان

- ۷ سنگ‌اول
- ۱۱ پیش‌گفتار
- ۳۳ مائترک فرهنگی
- ۳۹ مرثیه‌سرایی در ایران
- ۴۹ سنگ‌نوشته‌ها
- ۵۵ قبرنوشته‌های مردان
- ۸۷ قبرنوشته‌های زنان
- ۱۰۷ قبرنوشته‌های مسافران بهشت
- ۱۱۹ قبرنوشته‌های شهیدان
- ۱۳۳ قبرنوشته‌های هنرمندان، شاعران و نام‌آوران
- ۱۶۰ منابع

سنگِ اول

هنگامی که دانشجو بودم، وقتی کتاب گلستان سعدی را به عنوان درس تخصصی می‌گذراندم، در باب هفتم گلستان در تأثیر تربیت به دو حکایت رسیدم که ذهن مرا به خود مشغول داشت. وقتی به مناسبت‌هایی قدم در قبرستان‌ها می‌گذاشتم، سنگ قبرها و نوشته‌های روی آن دوباره حکایت گلستان حضرت سعدی را در ذهنم تداعی می‌کرد. این دو حکایت که در زیر می‌آید و دقت کردن بر روی قبر نوشته‌ها نگارنده را به سوی تحقیقی کشاند که حاصل آن کتابی است در پیش رو دارید، در حقیقت نقد حال ماست. هر چند برگ سبزی است تحفه درویش. حال حکایت باب هفتم گلستان سعدی:

حکایت نخست

«حضرت سعدی (رحمه‌الله علیه) می‌گویند: «یکی را از بزرگان ائمه پسری وفات یافت. پرسیدند که بر صندوق گورش چه نویسیم، گفت: آیات کتاب مجید را عزت و شرف بیش از آن است که روا باشد بر چنین جای‌ها نوشتن که به روزگار سوده گردد و خلایق بر او گذرند و سگان بر او شاشند. اگر به ضرورت چیزی همی نویسند این قدر بیت کفایت است:

وہ کہ ہر گہ سبزہ در بستان
بدمیدی، چہ خوش شدی دل من

بگذر ای دوست، تا به وقت بهار
سبزه بینی دمیده بر گل من

اما حکایت دوم

توانگرزاده‌ای را دیدم بر سر گور پدر نشسته و با درویش بچه‌ای مناظره در پیوسته که صندوق تربت ما سنگین است و کتابه رنگین و فرش رخام انداخته و خشت پیروزه در او به کار برده، به گور پدرت چه ماند: خشتی دو فراهم آورده و مشتی دو خاک بر آن پاشیده؟ درویش پسر این بشنید و گفت: تا پدرت زیر آن سنگ‌های گران بر خود بجسیده باشد، پدر من به بهشت رسیده باشد. و...»^۱

در طی این چند سال به طور جدی از سال ۱۳۸۰ اشعار و مطالب روی سنگ مزارها را جمع‌آوری کردم و طی چند مقاله در جراید چاپ نمودم. وسعت کار و تحقیق میدانی اثر نگارنده را بر آن داشت تا اشعار به‌دست‌آمده را به صورت کتابی که در پیش رو دارید، تدوین نماید در این تحقیق میدانی، حوزه پژوهش آن از آرامگاه خالد نبی در استان گلستان شروع شده و به قبرستان شهر گرگان و سنگ مزارهای موزه گرگان کشیده شد، راه خود را ادامه داد و به قبرستان تاریخی سفیدچاه کشاند. در این قبرستان بی‌نظیر که در ۶۳ کیلومتری شهرستان بهشهر واقع است، سنگ مزارها نگارنده را به تعجب واداشت. (نگارنده در نظر دارد نشانه‌های حک شده بر روی سنگ قبرهای قبرستان مذکور را به صورت کتاب تدوین نماید).

خط سیر این تحقیق از قبرستان‌های قائم‌شهر و سوادکوه گذشت و به بهشت زهرا تهران و آرامگاه ظهیرالدوله تجریش و آرامگاه امامزاده ظاهر کرج رسید. سپس به شهرستان چهار محال و بختیاری: شهر چهل‌گز و قبرستان بردشیر آن در ادامه به استان بوشهر و خراسان جنوبی شهر بیرجند و ارومیه بعد از آن قبرستان سیروان مریوان استان کردستان کشیده شد. همچنین موزه جلیله استان کرمان نیز مورد پژوهش قرار گرفت. اشعار نگاشته شده، خود حکایت از فرهنگ غنی و پربر این کهن سرزمین است که جزء ماترک فرهنگی ما شناخته می‌شود. بعد از این که کتاب تدوین شد، با استاد فرزانه جناب دکتر مهدی نوری در خصوص علت این که چرا